

Baba Kama Sources 57-extra

בית הבחירה (מאירי) מסכת בבא קמא דף יד עמוד ב

ממה שפירשנו במשנה בשום כסף אתה אומר שפרה שנסתבכה בטלית ונשתברה רגלה של פרה ונקרע הטלית אין אומרין הואיל והוזקו אחד בחבירו יצא אחד בחבירו ולא יהא בית דין נזקק עוד לדין זה אלא שמין את הנזקים והמותר משתלם ולא סוף דבר פרה וטלית שבעל הטלית חייב לשלם מן העליה ובעל הפרה אינו משלם אלא מגופו אלא אף בששניהם משתלמין מגופם או שניהם מן העליה וכמו שאמרו בפרק המניח שני שורים שחבלו זה בזה משלמין במותר כדינם תם לחצי נזק ומועד לנזק שלם זהו פירוש השמועה לדעת גדולי הרבנים ושמא תאמר מה הוצרכה והרי למדנוה מזו של שני שוורים שחבלו זה בזה אפשר שהייתי אומר התם הוא שהזיקו בזה אחר זה אבל הזיקו בבת אחת יצא אחד בחברו קא משמע לן דלא:

ומ"מ צריך לעיין היזק זה באיזה רשות היה אם ברשות הרבים הרי בעל הטלית חייב ובעל הפרה פטור שנזקי רגל ברשות הרבים פטורים הם ואם ברשות בעל הטלית הרי טלית פטור מדין תורך ברשותי מאי בעי ופרה חייבת ואם ברשות בעל הפרה הרי פרה פטורה דהא ליכא שדה אחר וטלית חייבת כברשות הרבים וקצת רבנים העמידוה בחצר של שניהם שהוא רשות נזק אצל כל אחד וחייב בעל הפרה משום רשות נזק ובעל הטלית שאף ברשות הרבים היה חייב ומ"מ יש אומרים בזו ששניהם פטורים פרה מדין רשות הרבים וטלית משום דברשות הניח ויש מפרשים אותה ברשות הרבים ולא ברגל אלא בקרן כגון שבעטה וקרעה הטלית בביעוטה שהיא תולדת הקרן וחייב ברשות הרבים ולא דרך הלוכה שהוא נזקי רגל ואין זה כלום שאם כן טלית אמאי חייב והרי הואיל ומצד ביעוטה הוזקה היא היא שהזיקה בעצמה:

ומתוך כך פרשו קצת חכמי הצרפתים שמועה זו בדרך אחרת והעמידוה ביתומים והם גורסים טלית שהזיקה פרה או פרה שהזיקה טלית כלומר שלא הוזקו שניהם אלא אחד מהם ומת בעל ההיזק שאין היתומים חייבין לפרוע מן המטלטלין והייתי סבור לומר מטלטלין אלו שהזיקו מיהא יהיו נגבין מן היתומים ובא להשמיענו שאף בזה אין אומרין כן אלא שמין את הנזק ומשלמין מן הקרקע כמו שהתבאר במשנה ואם אין להם קרקע מפסיד ואף מהם פרשוה בדרך אחרת שאין היתומים יכולין לומר הרי ממון שלנו לא הזיקך אלא ממון אבינו שהיה קיים מאי אמרת פרה זו או טלית זה הזיקני טול אותה בנזקך והמותר אתה מפסיד ובא ללמד שאין יכולין לומר כן אלא שמין אותה ומשלם המותר בקרקע ואף בזו אם אין להם קרקע מפסיד ויש מפרשים כפירוש הראשון אלא שאין ההיזק בבת אחת ופירושה טלית שהזיקה פרה ברשות הרבים ופרה שהזיקה טלית בחצר הניזק:

ויראה לי לפרש שמועה זו בדרך אחרת והוא שהוזקו שניהם זה בזה והיה נזק הפרה בכונת היזק שהוא תולדת קרן והפרה תמה ואין דינה אלא בחצי נזק ובעל הטלית דינו בנזק שלם והייתי סבור לומר שאם הוזקו שניהם לא יהא כל הנזק נשום אלא שאם היזק הטלית עשרה והיזק הפרה עשרים יצאו עשרה כנגד עשרה ויהא בעל הטלית משלם לנזק הפרה עשרה ובא והשמיענו שכל הנזק נשום בדמים ונמצא בעל הפרה חייב לבעל הטלית חמשה שהוא חצי נזקו ובעל הטלית משלם לבעל הפרה עשרים ונמצא בעל הפרה משתלם חמשה עשר וזהו שום כסף שלא יהא נישום תחלה נזק בנזק אלא מעקרו נשום בכסף: